

CD8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU
STUDII UNIVERSITARE

Redacția:	09
Data:	08.09.2021
Pag. 1/10	

FACULTATEA DE MEDICINĂ NR. 1

PROGRAMUL DE STUDII 0915.1 FIZIOKINETOTERAPIE ȘI
REABILITARE

CATEDRA DE MEDICINA MILITARĂ ȘI A CALAMITĂȚILOR

APROBAT

la ședința Comisiei de Asigurare a Calității și
Evaluării Curriculare în Medicină
Proces verbal nr. 4 din 19.05.22

Președinte. dr. hab. șt. med., conf. univ.

Serghei Suman

APROBAT

la ședința Consiliului Facultății de
Medicină nr. 1
Proces verbal nr. 5 din 23.05.22

Decanul Facultății dr. hab. șt. med., conf.
univ.

Gheorghe Plăcintă

APROBAT

la ședința Catedrei de Medicină militară și a
calamităților
Proces verbal nr. 11 din 19.05.2022

Șef catedră dr. șt. med., conf. univ.

Vasile Dumitraș

CURRICULUM

DISCIPLINA MEDICINA CALAMITĂȚILOR

Studii integrate

Tipul cursului: **Disciplină obligatorie**

Curriculum elaborat de colectivul de autori:

Vasile Dumitraș, dr. șt. med., conf. univ.

Anatolie Bulgac, dr. șt. med., conf. univ.

Nicon Cîrstea, asist. univ.

CD8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 2/10

I. PRELIMINARII

- Prezentarea generală a disciplinei: locul și rolul disciplinei în formarea competențelor specifice ale programului de formare profesională / specialității

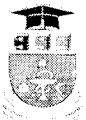
Medicina calamităților este o ramură a medicinei, care se preocupă de problemele ce țin de asigurarea medicală a lezaților în procesul de lichidare a consecințelor medico-sanitare ale calamităților. Ea prevede organizarea și efectuarea unui complex de măsuri de tratament și evacuare, sanitaro-igienice și antiepidemice, de aprovizionare cu materiale medicale, tehnică și utilaj medical, de dirijare a forțelor și mijloacelor serviciului medical, de instruire și reciclare a cadrelor medicale.

Cele menționate au făcut posibilă elaborarea unui sistem de cunoștințe teoretice și abilități practice cu caracter medical, în vederea unui răspuns adecvat în situațiile excepționale apărute în urma calamităților.

- Misiunea curriculumului (scopul) în formarea profesională
Studierea bazelor asigurării medicale a populației în situații excepționale în timp de pace are scopul de a pregăti studenții în problemele teoretice și practice necesare medicului de a organiza asistența medicală de urgență lezaților în caz de calamități în timp de pace.
- Limba de predare a disciplinei: româna;
- Beneficiari: studenții anului IV, Facultatea de Medicină nr. 1, specialitate Fiziokinetoterapie și reabilitare.

II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Codul disciplinei	S.08.O.061		
Denumirea disciplinei	Medicina calamităților		
Responsabil de disciplină	Dr. șt. med., conf. univ., colonel medic (r)–V. Dumitraș		
Anul	IV	Semestrul	VIII
Numărul de ore total, inclusiv:			60
Curs	10	Lucrări practice	6
Seminare	14	Lucrul individual	30
Forma de evaluare	E	Numărul de credite	2

CD8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:	09
Data:	08.09.2021
Pag. 3/10	

III. OBIECTIVELE DE FORMARE ÎN CADRUL DISCIPLINEI

La finele studierii disciplinei studentul va fi capabil:

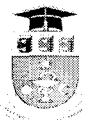
- **la nivel de cunoaștere și înțelegere:**
 - definiția și clasificarea calamităților, caracteristica stării excepționale din punct de vedere medical;
 - misiunile și structura organizatorică a Serviciului Republican Medicina calamităților;
 - caracteristica medico-tactică a cutremurului de pământ și inundațiilor catastrofale;
 - caracteristica factorilor lezați ai calamităților, clasificarea pierderilor sanitare;
 - conținutul și organizarea măsurilor curativ-evacuatoare în lichidarea consecințelor medico-sanitare ale calamităților;
 - organizarea aprovizionării instituțiilor și formațiunilor serviciului asistență medicală de urgență cu materiale medicale, sanitaro-gospodărești și speciale;
 - organizarea lucrului etapelor medicale în vederea primirii, triajului medical și ajutorului medical lezaților;
 - documentele de evidență și de dare de seamă, ordinea de îndeplinire a lor.
- **la nivel de aplicare:**
 - a efectua triajul medical al lezaților în diverse catastrofe și organizarea primului ajutor, ajutorului pre medical și primului ajutor medical.
- **la nivel de integrare:**
 - misiunile și structura organizatorică a Protecției Civile a R.M.;
 - planificarea asigurării medicale a populației în caz de calamități;
 - organizarea ajutorului medical calificat și specializat sinistraților;
 - măsurile generale și speciale de protecție a populației în timp de pace.

IV. CONDIȚIONĂRI ȘI EXIGENȚE PREALABILE

Pentru a studia Medicina calamităților cu perspectiva de a activa în domeniul asistenței medicale de urgență în situații excepționale, în structurile de profil medical ale Protecției Civile a Republicii Moldova, în vederea asigurării medicale a răniților și bolnavilor la etapele de evacuare medicală cu scop de lichidare a consecințelor medicale ale calamităților pe timp de pace, studenții trebuie inițial să posede anumite cunoștințe și dexterități practice. Ca condiție prealabilă pentru predarea disciplinei servește studierea de către studenți a disciplinelor medicale fundamentale și bazelor disciplinelor clinice.

Studenții anului IV necesită următoarele:

- competențe confirmate în științe fundamentale medico-biologice și clinice (chirurgia, terapia, etc.);
- competențe digitale (utilizarea internetului, procesarea documentelor, tabelor electronice și prezentărilor, etc.);
- abilitatea de comunicare și lucru în echipă;
- calități-toleranță, compasiune, autonomie.

**CD8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU
STUDII UNIVERSITARE**

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 4/10

V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Cursuri (prelegeri), seminare și lucru individual

Nr. d/o	TEMA	Numărul de ore			
		Prelegeri	Seminare	Lucrări practice	Lucru individual
1.	Noțiune de calamități și clasificarea lor. Caracteristica medico-tactică a focarelor apărute în urma calamităților.	2	2	-	4
2.	Misiunile și structura organizatorică a Protecției Civile și a Serviciului Asistență Medicală de Urgență în Republica Moldova.	2	2	-	4
3.	Protecția populației în situații excepționale în timp de pace.	2	2	-	4
4.	Caracteristica pierderilor sanitare a populației în urma calamităților.	1	2	-	4
5.	Organizarea recunoașterii medicale în focarele apărute în urma calamităților.	-	2	-	4
6.	Particularitățile de organizare a măsurilor curativ-evacuatoare în lichidarea consecințelor medico-sanitare ale calamităților.	2	2	4	6
7.	Organizarea aprovizionării cu materiale medicale a instituțiilor și formațiunilor ocrotirii sănătății în situații excepționale.	1	2	2	4
		10	14	6	30
Total		60			

VI. MANOPERE PRACTICE ACHIZIȚIONATE LA FINELE DISCIPLINEI

MANOPERELE PRACTICE ESENȚIALE OBLIGATORII SUNT:

- a efectua triajul medical al lezaților în diverse catastrofe și organizarea primului ajutor, ajutorului pre medical și primului ajutor medical;
- a efectua recunoașterea sanitaro-epidemiologică în focarele calamităților.
- misiunile și structura organizatorică a Protecției Civile a R.M.;
- planificarea asigurării medicale a populației în caz de calamități;
- planificarea asigurării sanitaro-igienice și antiepidemice a populației în situații excepționale;
- supravegherea sanitaro-epidemiologică la nivelul spitalicesc;
- măsurile generale și speciale de protecție a populației în timp de pace.

**CD8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU
STUDII UNIVERSITARE**

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 5/10

VII. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

Obiective	Unități de conținut
Tema (capitolul) 1. Medicina calamităților. Sistemul Național din Republica Moldova de răspuns în situații de criză (salvare - deblocare, asistență medicală).	
<ul style="list-style-type: none">• Să definească conceptele și criteriile fundamentale ale Medicinii calamităților.• Să cunoască metodele de cercetare în Medicina calamităților.• Să integreze în viața cotidiană cunoștințele despre măsurile de prevenire a pierderilor umane și materiale în domeniul medical.• Să cunoască clasificările internaționale de bază ale calamităților.• Să demonstreze abilități de analiză a cauzelor de apariție a calamităților.• Să aplice cunoștințele dobândite pentru analiza tipurilor de calamități în parte (c-ca medico – tactică).• Să integreze cunoștințele despre caracterul leziunilor în calamități, în domeniul medical.• Să cunoască sistemul național de intervenție urgentă în situații de criză.	1. Conceptele fundamentale ale medicinei calamităților.
	2. Metodele de cercetare în medicina calamităților.
	3. Conceptul de personalitate în medicina calamităților.
	4. Caracteristici generale ale calamităților.
	5. Clasificarea internațională. Clasificarea OMS.
	6. Cauzele și factorii lezânți a calamităților.
	7. Caracteristica medico-tactică a calamităților.
	8. Scopul, misiunile și structura organizatorică a Protecției Civile a Republicii Moldova.
	9. Scopul, misiunile și structura organizatorică a serviciului asistență medicală de urgență
Tema (capitolul) 2. Relația interpersonală dintre medic și lezat (rănit, bolnav).	
<ul style="list-style-type: none">• Să definească rolurile și statutul medicului în sistemul de tratament și evacuare.• Să cunoască principalele strategii de optimizarea sistemului de acordare a ajutorului medical.• Să demonstreze capacități de analiză și autoanaliză a comportamentului în dependență de situația medicală.• Să aplice cunoștințele dobândite pentru optimizarea complianței ajutorului medical.• Să integreze decizii optime în vederea optimizării acordării ajutorului medical și evacuării.	1. Locul medicului în dependență de situația medicală.
	2. Strategii de optimizare a ajutorului medical.
	3. Utilizarea optimă a algoritmului în acordarea ajutorului medical.
	4. Posibilități de optimizare a complianței în ajutorul medical.
	5. Utilizarea manevrei cu forțele și mijloacele în dependență de schimbările situației medicale.
Tema (capitolul) 3. Personalitatea medicului. Psihologia personalității lezatului.	
<ul style="list-style-type: none">• Să definească conceptele de personalitate, specialist, medic adevărat în situații de criză (situații excepționale).• Să demonstreze abilități de analiză a comportamentului uman în situații excepționale.	1. Structura și dinamica personalității medicului.
	2. Comportamentul aditiv printre medici.
	3. Abilități în psihologia umană în situații de criză.

CD8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU
STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 6/10

Obiective	Unități de conținut
<ul style="list-style-type: none">Să aplice metode de cunoaștere psihologică a oamenilor în situații de risc, în activitatea profesională.Să integreze abilități de analiză a comportamentului uman, în diverse situații excepționale, pentru cunoașterea mai profundă a personalității umane.Să dețină principalele strategii de relaționare cu persoanele lezate.Să cunoască principalele tipuri de personalitate ale pacienților în situații de criză.Să demonstreze abilități de relaționare și comportament cu diferite tipuri de pacienți.Să integreze cunoștințele despre tehnicile de acordare a ajutorului medical lezaților și să le aplice în practica medicală.	4. Criterii de apreciere a comportamentului uman în dependență de situația excepțională.
	5. Strategii de relaționare cu pacienții în situații excepționale.
	6. Studiile de caz, discutarea diferențiată.
	7. Aplicații practice a tipurilor de ajutor medical lezaților la etape.
	8. Analiza tehnicilor de acordare a ajutorului medical lezaților în dependență de starea și caracterul leziunilor.

VIII. COMPETENȚE PROFESIONALE (SPECIFICE (CP) ȘI TRANSVERSALE (CT)) ȘI FINALITĂȚI DE STUDIU

✓ **Competențe profesionale generale**

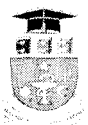
- **CPG2. Eficiență profesională și lucrul în echipă.** Realizarea activităților și exercitarea rolurilor specifice muncii în echipă în diverse instituții medicale. Promovarea spiritului de inițiativă, dialogului, cooperării, atitudinii pozitive și respectului față de ceilalți, a empatiei, altruismului și îmbunătățirea continuă a propriei activități.
- **CPG4. Realizarea activității de educație.** Efectuarea educației pentru sănătate la nivel individual și de comunitate. Cunoașterea și aplicarea metodelor de instruire în dependență de specificul audienței. Stabilirea scopului și obiectivelor instruirii și /sau evaluării. Determinarea formelor optime de instruire și evaluare în dependență de specificul audienței. Realizarea evaluării la locul de muncă, inclusiv posibilitatea de a oferi feedback constructiv.

✓ **Competențe profesionale specifice**

- **CPS1. Cunoașterea științelor ce stau la baza fiziokinetoterapiei și reabilitării.** Cunoașterea adecvată a științelor ce stau la baza fiziokinetoterapiei și reabilitării, obținerea de cunoștințe suficiente despre structura organismului, funcțiile fiziologice și comportamentul organismului uman în diverse stări fiziologice și patologice, cât și a relațiilor existente între starea de sănătate, mediul fizic și cel social.
- **CPS2. Promovarea sănătății, efectuarea activităților de profilaxie și educație pentru sănătate.** Promovarea unui stil de viață sănătos, aplicarea măsurilor de prevenție și auto-îngrijire, promovarea sănătății, consolidarea comportamentelor și respectarea planului terapeutic. Protecția sănătății și stării de bine ale persoanelor și grupurilor în care aplică tratamentul fiziokinetoterapic și reabilitarea medicală.

✓ **Competențe transversale (CT)**

- **CT1. Autonomie și responsabilitate în activitate.** Aplicarea regulilor de muncă riguroasă și eficientă, manifestarea unei atitudini responsabile față de realizarea sarcinilor profesionale cu

CD8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția:	09
Data:	08.09.2021
Pag. 7/10	

aplicarea valorilor și normelor eticii profesionale, precum și prevederilor legislației în vigoare. Promovarea raționamentului logic, a aplicabilității practice, a evaluării și autoevaluării în luarea deciziilor.

- **CT2. Comunicarea eficientă.** Abilitatea de a înțelege textele scrise / vorbite, de a exprima concepte, gânduri, sentimente, fapte și opinii atât în formă orală, cât și în formă scrisă (ascultare, vorbire, citire și scriere) și de a interacționa lingvistic într-un mod adecvat și creativ într-o gamă completă de contexte sociale și culturale.
- **CT3. Competențe digitale.** Abilitatea de a interacționa printr-o varietate de dispozitive / aplicații digitale, de a înțelege comunicarea digitală, modul în care este cel mai bine vizualizată, analizată și utilizată pentru nevoile proprii. Abilitatea de a introduce date în calculator, de a prelucra informațiile, de a tipări documentele specifice. Capacitatea de a utiliza adecvat situației conținutul informațiilor găsite.
- **CT4. Toleranță și respect pentru diversitate.** Abilitatea de a susține și promova un mediu care oferă oportunități pentru toți, indiferent de rasă, sex, cultură și vârstă prin conlucrarea cu toți angajații și beneficiarii de la toate nivelurile; valorificarea și încorporarea contribuțiilor persoanelor din medii diferite: precum și să arate respect pentru opiniile și ideile celorlalți.
- **CT5. Abilități de interacțiune și responsabilitate socială.** Identificarea obiectivelor de realizat, a resurselor disponibile, condițiilor de finalizare, etapelor de lucru, termenelor de realizare aferente. Identificarea rolurilor și responsabilităților într-o echipă pluridisciplinară și la nivel de comunitate. Aplicarea de tehnici de relaționare și de muncă eficientă în cadrul echipei și cu beneficiarii serviciilor. Asigurarea desfășurării eficiente și implicării responsabile în activitățile de organizare a muncii în echipă.

✓ Finalități de studiu

- De a studia actele normative ale Republicii Moldova în domeniul dat, a participa la îndeplinirea măsurilor de protecție individuală și colectivă în caz de calamități.
- Să cunoască, să înțeleagă și să utilizeze terminologia de specialitate specifică medicinei calamităților.
- Să identifice factorii cu risc în starea de sănătate a populației și, în limita posibilităților, înlăturarea sau diminuarea lor sau a efectelor lor.
- Să însușească normele generale privind protecția populației, educarea populației în sensul protejării de factorii lezanți a calamităților.
- Să asigure securitatea în timpul activităților de lichidare a consecințelor medicale a calamităților.
- Să rezolve problemele de situație și să formuleze concluziile.

În rezultatul studiilor ce vizează caracteristica patologiilor posibile apărute în focarele calamităților, inclusiv și cele oftalmologice, de a determina diagnosticul, aprecia starea pacienților cât și acordarea asistenței premedicale prespitalicești.

Notă. Finalitățile disciplinei (se deduc din competențele profesionale și valențele formative ale conținutului informațional al disciplinei).

**CD8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU
STUDII UNIVERSITARE**

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 8/10

IX. LUCRUL INDIVIDUAL AL STUDENTULUI

Nr.	Produsul preconizat	Strategii de realizare	Criterii de evaluare	Termen de realizare
1.	Lucrul cu sursele informaționale:	Lecturarea prelegerii sau materialul din manual la tema respectivă, cu atenție. Citirea întrebărilor din temă, care necesită o reflecție asupra subiectului. De făcut cunoștință cu lista surselor informaționale suplimentare la tema respectivă. De selectat sursa de informație suplimentară la tema respectivă. Citirea textului în întregime, cu atenție și scrierea conținutului esențial. Formularea generalizărilor și concluziilor referitoare la importanța temei/subiectului.	Capacitatea de a extrage esențialul; abilități interpretative; volumul muncii	Pe parcursul semestrului
2.	Lucrul cu materiale on-line	Autoevaluarea on-line, studierea materialelor on-line de pe SITE catedrei, exprimarea opiniilor proprii prin forum și chat	Numărul și durata intrărilor pe SITE, rezultatele autoevaluărilor	Pe parcursul semestrului
3.	Lucrul cu cartea și TIC	Lucrul sistematic în biblioteca și medioteca. Explorarea surselor electronice actuale referitor la tema pusă în discuție	1. Calitatea judecăților formate, gândirea logică, flexibilitatea. 2. Calitatea sistematizării materialului informațional obținut prin activitate proprie.	Pe parcursul semestrului
4.	Referat	Analiza surselor relevante la tema referatului. Analiza, sistematizarea și sinteza informației la tema propusă. Alcătuirea referatului în conformitate cu cerințele în vigoare și prezentarea lui la catedra.	1. Calitatea sistematizării și analizei materialului informațional obținut prin activitate proprie. 2. Concordanța informației cu tema propusă	Pe parcursul semestrului
5.	Analiza studiului de caz	Alegerea și descrierea studiului de caz Analiza cauzelor problemelor apărute în studiul de caz. Prognosticul cazului cercetat. Deducerea rezultatului scontat al cazului.	1. Analiza, sinteza, generalizarea datelor obținute prin investigare proprie. 2. Formarea unui algoritm de cunoaștere în baza concluziilor obținute.	Pe parcursul semestrului

X. SUGESTII METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

• *Metode de predare și învățare utilizate*

La predarea disciplinei Medicină calamităților sunt folosite diferite metode și procedee didactice, orientate spre însușirea eficientă și atingerea obiectivelor procesului didactic. În cadrul lecțiilor teoretice se utilizează metode tradiționale (lecție-expunere, lecție-conversație, lecție de sinteză). În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, în grup. Pentru însușirea mai profundă a materialului, se folosesc filme tematice, materiale didactice: tabele, scheme, microfotografii, folii transparente. În cadrul lecțiilor și activităților extracurriculare sunt folosite Tehnologii Informaționale de Comunicare – prezentări PowerPoint.

- **Observația** - Identificarea elementelor caracteristice unor structuri sau fenomen, descrierea acestor elemente sau fenomene.
 - **Analiza** - Descompunerea imaginară a întregului în părți componente. Evidențierea elementelor esențiale. Studiarea fiecărui element ca parte componentă a întregului.
 - **Analiza schemei/figurii** - Selectarea informației necesare. Recunoașterea în baza cunoștințelor și informației selectate structurile indicate în schemă, desen. Analiza funcțiilor/rolului structurilor recunoscute.
 - **Modelarea** – Identificarea și selectarea elementelor necesare pentru modelarea fenomenului. Imaginarea (grafic, schematic) a fenomenului studiat. Realizarea fenomenului respectiv folosind modelul elaborat. Formularea concluziilor, deduse din argumente sau constatări.
- *Strategii/tehnologii didactice aplicate (specifice disciplinei)*
„Interviu în grup”. „Studiu de caz”.
 - *Metode de evaluare (inclusiv cu indicarea modalității de calcul a notei finale)*

Evaluarea *curentă* a cunoștințelor la disciplină se efectuează la seminare și ședințe practice pe baza punctului medical avansat în dezastră, utilizând probleme situaționale. Pe parcursul modulului la finele fiecărei discipline studentul este apreciat minimum cu trei note (două la lucrări de control și una la lucru individual). Evaluarea finală, în cadrul examenului, oral, se petrece în ultima zi a modulului, conform cerințelor universitare.

Nota *finală* în aprecierea cunoștințelor include: nota medie anuală din trei componente (50%) și nota la examen (50%), cu utilizarea modalităților de rotunjire a notelor indicate în tabelă.

Modalitatea de rotunjire a notelor la etapele de evaluare

Grila notelor intermediare (media anuală, notele de la etapele examenului)	Sistemul de notare național	Echivalent ECTS
1,00-3,00	2	F
3,01-4,99	4	FX
5,00	5	E
5,01-5,50	5,5	
5,51-6,0	6	
6,01-6,50	6,5	D
6,51-7,00	7	
7,01-7,50	7,5	C
7,51-8,00	8	

**CD8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU
STUDII UNIVERSITARE**

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 10/10

8,01-8,50	8,5	B
8,51-8,00	9	
9,01-9,50	9,5	A
9,51-10,0	10	

Nota medie anuală și notele tuturor etapelor de examinare finală (răspuns oral, lucrări control scris) - toate vor fi exprimate în numere conform scalei de notare (vezi tabelul), iar nota finală obținută va fi exprimată în număr cu două zecimale, care va fi trecută în carnetul de note.

Neprezentarea la examen fără motive întemeiate se înregistrează ca "absent" și se echivalează cu calificativul 0 (zero). Studentul are dreptul la 2 susțineri repetate ale examenului nepromovat.

XI. BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ

A. Obligatorie:

1. V. Dumitraș, I. Dediu, N. Cîrstea, D. Grigorean, D. Cebotar „Managementul sanitar al dezastrelor”. Compendiu, inclusiv forma electronică. Chișinău 2010.
2. V. Dumitraș, I. Dediu, N. Cîrstea, D. Grigorean, D. Cebotar „Основы организации медицинского обеспечения пострадавших при катастрофах и чрезвычайных ситуациях”. Compendiu, inclusiv forma electronică. Chișinău, 2016.
3. V. Dumitraș, N. Cîrstea, A. Bulgac, D. Cebotar „Managementul fazei prespitalicești de suport medical în calamități și situații excepționale”. Compendiu, inclusiv forma electronică. Chișinău, 2019.

B. Suplimentară:

1. Legea Republicii Moldova “Cu privire la protecția civilă”, nr. 271 din 09.11.1994.
2. M. Pîslă, S. Gheorghîță, N. Catterniuc, A. Cotelea, E. Cioban, A. Guțu, R. Ostaficiuc, I. Pînzaru, I. Șalaru, I. Ursulean, S. Vasiliță, M. Zavtoni „Managementul riscurilor și urgențelor de sănătate publică”. Chișinău, 2013.
3. V. Dumitraș, N. Cîrstea, D. Cebotar „Bazele protecției medicale de arma chimică”, Elaborare metodică. CEP „Medicina”, Chișinău, 2013.
4. Ghidul național privind triajul medical în incidente soldate cu victime multiple și dezastre, aprobat prin ordinul Ministerului Sănătății al Republicii Moldova nr.249 din 15 aprilie 2010. Ghid.
5. Organizația Mondială a Sănătății, Biroul Regional pentru Europa: Evaluarea securității sănătății și capacităților de management al crizelor în Republica Moldova. Chișinău, 2008. Ghid.